

Handläggare
Chloé Johnsson
Telefon: 0850803426

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Handlingsplan för hållbar plastanvändning 2022-2026

Svar på remiss från kommunstyrelsen (KS 2021/1121)

Förslag till beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat förslag om *Handlingsplan för hållbar plastanvändning* för Stockholms stad, som ska gälla under perioden 2022-2026, till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd för yttrande. Handlingsplanen syftar till att bidra till att skapa cirkulära plastflöden i staden.

Förvaltningen är positiv till förslaget om *Handlingsplan för hållbar plastanvändning 2022-2026* och dess innehåll. Förvaltningen är positiv till att handlingsplanen tar sin utgångspunkt i plastens livscykel samt inkluderar tydliga definitioner och exempel på plastartiklar som bör ses över. Särskilt lyfter förvaltningen upp behovet av att ta fram målgruppsanpassat vägledande informationsmaterial som innehåller konkreta exempel för att underlätta verksamheternas arbete med prioritering och utfasning av onödig plast.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har erhållit en remiss med förslag till *Handlingsplan för hållbar plastanvändning 2022-2026* för Stockholms stad samt ett tjänsteutlåtande från stadsledningskontoret. Förslaget har förutom till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd skickats till övriga stadsdelsnämnder, facknämnder, stadens bolag samt till grannkommuner och en rad berörda organisation. Yttrandet ska vara tillhandahållet hos stadsledningskontoret senast den 30 november 2021.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kansliavdelningen.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Ärendet

Kommunfullmäktige gav i budgeten för 2020 miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att ta fram en handlingsplan för minskad plastanvändning i hela staden. Handlingsplanen syftar till att konkretisera fyra mål i stadens *Miljöprogram 2020-2023*, nämligen mål 1 – *Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040*, 2 – *En fossilfri organisation 2030*, 4 – *Ett resurssmart Stockholm*, och 7 – *Ett giftfritt Stockholm*. Handlingsplanen innehåller en övergripande plaststrategi, åtgärder, plastfakta samt analyser av stadens plastanvändning.

Plaststrategin och åtgärderna

Plaststrategin utgår från EU:s avfallstrappa, där det högst prioriterade steget är att förebygga att avfall uppstår. Den är uppbyggd på så sätt att alla målområden i Stockholms stads miljöprogram som berör plast (klimat, resurseffektivitet och giftighet) är lika viktiga och behöver fungera tillsammans.

I handlingsplanen listas 14 åtgärder för att främja en hållbar plastanvändning. Dessa åtgärder täcker de tre livscyklusfaserna, inköp, användning och avfallshantering, och anger även ansvariga förvaltningar och bolag samt genomförandetid. I tabellen nedan redovisas de föreslagna åtgärder som stadsdelsnämnderna har ett genomförandeansvar för.

Tabell 1. Åtgärder för hållbar plastanvändning där stadsdelsnämnderna har ett ansvar

Åtgärd	Beskrivning	Tid
1.3	Kravställa smart hantering av soppåsar.	Kontinuerligt 2022-2026
2.1	Ta fram och sprida vägledande material till Stockholms stads och fristående aktörers verksamheter om hur de kan bidra till en hållbar plastanvändning.	2022-2026
2.2	Följa stadens plaststrategi vid användning av förbrukningsartiklar.	Kontinuerligt 2022-2026
3.4	Möjliggöra källsortering av plastförpackningar.	2022-2025

Ansvar för genomförande och rapportering

Handlingsplanen genomförs genom att de nämnder och styrelser som har ett utpekat ansvar för genomförandet av åtgärderna ansvarar för att årligen arbeta in aktiviteter i sina verksamhetsplaner och miljö- och klimathandlingsplaner. På motsvarande sätt är respektive nämnd och styrelse ansvarig för att i verksamhetsberättelsen rapportera det arbete som genomförts med bäring på de åtgärder och aktiviteter de är ansvariga för.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Plastflöden i stadsdelsnämnderna

IVL Svenska miljöinstitutet har genomfört en kartläggning av stadens plastflöden från både stadens verksamheter och invånare, från inköp till avfallshantering. Kartläggningen visar att under 2019 tillfördes Stockholm ca 105 800 ton plast i form av olika varor, produkter och förpackningar.

En del av dessa är förbrukningsartiklar i form av handskar, blöjor, avfallspåsar, plastfickor, skoskydd, pennor med mera. Dessa förbrukningsartiklar är ofta av engångskaraktär och tillverkade av fossil plast. De som köper mest förbrukningsartiklar av plast i staden är stadsdelsnämnderna, som står för nästan 85 % av de inköpta plastmängderna i förbrukningsartiklar (1960 ton år 2019). Av det som kartlagts utgör förbrukningsartiklar och troligen även förpackningar de viktigaste och största kategorierna för plast inom stadens verksamheter.

Synpunkter och förslag

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning välkomnar och ställer sig positiv till *Handlingsplan för hållbar plastanvändning 2022-2026* och de föreslagna åtgärderna.

Generellt anser förvaltningen att handlingsplanen och dess föreslagna åtgärder är relevanta, tydliga och rimliga. Att utgå från de tre livcykelfaserna; inköp, användning och avfall, utgör en heltäckande och lämplig vägledning som samtidigt lyfter upp vikten av att arbeta förebyggande så att onödigt avfall inte uppkommer.

Förvaltningen välkomnar särskilt den tydliga riktlinjen i handlingsplanen kring vilka plasttyper som är att föredra, nämligen återvunnen plast för nödvändiga engångsprodukter och biobaserad plast för produkter som inte går eller ska återvinnas. Förvaltningen bedömer även att det är positivt att handlingsplanen inkluderar både en tydlig definition av förbrukningsartiklar och konkreta exempel på artiklar som bör ses över för en hållbar plastanvändning såsom avfallspåsar, förkläden och handskar.

Användning

Enligt handlingsplanen ska stadsdelsnämnderna under användningsfasen dels bidra i arbetet med att *ta fram och sprida vägledande material till Stockholms stads och fristående aktörers verksamheter om hur de kan bidra till en mer hållbar plastanvändning*, och dels *följa stadens plaststrategi vid användning av förbrukningsartiklar*. Förvaltningen välkomnar förslaget till ett vägledande informationsmaterial och lyfter upp vikten av att detta ska vara målgruppsanpassat. Inom till exempel

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

äldreomsorgen och omsorgen om funktionsnedsatta är det särskilt viktigt att informationsmaterialet tar sin utgångspunkt i, och förhåller sig till, de fastlagda basala hygienrutinerna. Samtidigt är det viktigt att höja personalens kunskap och medvetenhet om hur de kan arbeta för att minska plastanvändningen men samtidigt efterleva hygienkraven.

Förvaltningen efterfrågar dock informationsmaterial som ger exempel på i vilka situationer man inte behöver ha skyddsutrustning såsom exempelvis plasthandskar eller skyddsförkläde. Detta kan ta formen av en checklista med konkreta exempel som stödjer arbetet med att inventera plastartiklar. Förvaltningen efterfrågar även en prioriteringslista som hjälper att påbörja arbete med att fasa ut artiklar som har högst klimatpåverkan och arbeta successivt framåt.

I handlingsplanen föreslås att stadsdelsnämnderna tillsammans med fackförvaltningar behöver vara delaktiga i att sprida den färdiga informationen till de egna verksamheterna men även till de fristående vård- och omsorgsgivarna och de fristående förskolorna och skolorna. Förvaltningen kan i detta sammanhang se vissa utmaningar i hur kommunikationen med fristående aktörer ska organiseras, och anser att det behöver förtydliggöras vem som skulle ha det uppdraget.

Avfall

Angående avfallsfasen bedömer förvaltningen att det finns ett behov av mer kunskap om plaståtervinning, det vill säga vilka plastartiklar som kan och ska återvinnas eller inte och hur källsorteringen kan förbättras. Förvaltningen anser därför att det kan vara bra med ett informationsmaterial som innehåller information och råd om vilka plastartiklar som ska källsorteras och vilka som ska förbrännas. Detta ska vara målgruppsanpassat, särskilt när det gäller omsorgsverksamheter med utgångspunkt i de kraven på basala hygienrutiner.

Vidare delar förvaltningen bilden att utmaningen är att förse källsorteringskärl i större utsträckning samt börja fasa ut kärl där det slängs osorterat avfall. Förvaltningen välkomnar enhetligt material i form av gemensamma skyltar för avfallssortering för att på ett tydligt sätt signalera för medarbetarna hur de bör källsortera så att det blir rätt.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Förvaltningen efterfrågar även informationsmaterial eller checklista som underlättar för samarbetet och dialogen med fastighetsägare,

lokalvårdsentreprenörer eller andra berörda aktörer för att få fungerande logistik gällande källsortering.

Behov av kommunikationsinsatser

För att lyckas med implementeringen av handlingsplanen anser förvaltningen att det finns ett stort behov av kunskapshöjande- och kommunikationsinsatser riktade till medarbetare som har ett särskilt ansvar för implementering av plaststrategin. Detta kan ske genom utbildningstillfällen skraddarsydda för de ansvariga funktionerna som arrangeras av miljöförvaltningen.

Förvaltningen föreslår även att miljöförvaltningen bör ta fram ett gemensamt kommunikationsmaterial som kan användas i informationskampanjer inom stadsdelsförvaltningar.

Förvaltningen vidhåller att det är viktigt att handlingsplanen kopplas samman med närliggande planer och program för en effektiv hantering av frågan, särskilt *Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020-2024* och *Avfallsplanen 2021-2024*. Förvaltningen betonar vikten av att stadens olika förvaltningar och bolag samverkar och utbyter kunskap för att nå bästa möjliga resultat.

Victoria Callenmark
tf. Stadsdelsdirektör

Jonas Eliasson
Avdelningschef

Bilagor

1. Handlingsplan för hållbar plastanvändning 2022-2026

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Victoria Callenmark, tf. Stadsdelsdirektör	2021-11-09
Jonas Eliasson, Avdelningschef	2021-11-08